

«Вплив інноваційних змін на розвиток суспільства: управлінські та соціально-економічні аспекти»

СЕКЦІЯ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, МИТНА СПРАВА ТА ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657.1

М.Г. Березівська, аспірантка

Науковий керівник: С.Ф. Легенчук, проф., д.е.н., зав. каф.

Кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

Державний університет «Житомирська політехніка»

ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Розвиток цифрових технологій змінив людське життя. Сьогодні можна спостерігати багато викликів для сучасного бізнесу, зокрема розвиток Четвертої промислової революції (Індустрія 4.0). Головними рисами Індустрії 4.0 вважається абсолютно автоматизоване виробництво, керування процесами відбувається в реальному часі, але з урахуванням деяких зовнішніх факторів. Це саме безпосередньо стосується бухгалтерського обліку, тобто більшість звітів та інших бухгалтерських операцій буде здійснюватися автоматизовано. Завдяки новим технологіям з'явилося багато переваг. Якщо раніше бухгалтер працював з паперовими документами, то зараз більшість документації в електронному вигляді, що дає можливість швидше виконати свою роботу. Ще однією з переваг можна назвати, що бухгалтер та керівник підприємства можуть відредагувати той чи інший звіт, додати коментарі, а також ставити електронний підпис і головне, що це все в реальному часі. Також робота сучасного фахівця, бухгалтера стала простішою завдяки Інтернету речей (Internet of Things – IoT) який зі звичайних речей перетворює їх на розумні за допомогою мережі Інтернет. Наприклад будинки, годинники і навіть цілі розумні міста.

Інтернет речей (Internet of Things, скорочено IoT) – це глобальна мережа підключених до Інтернету речей – пристроїв, оснащених сенсорами, датчиками, засобами передавання сигналів. Ці цифрові пристрої можуть сприймати датчиками різноманітні сигнали з навколишнього світу, вступати у взаємодію з іншими пристроями, обмінюватися даними з метою віддаленого моніторингу за станом об'єктів, аналізу зібраних даних і прийняття на їх основі рішень. Прикладом можуть бути гаражні двері, кавоварки, телевізори, мобільні телефони, відеорекамери, датчики світла та температури тощо [1, с. 8]. Передбачається, що в майбутньому інтернет-речі стануть активними учасниками бізнесу, інформаційних і соціальних процесів, де зможуть взаємодіяти між собою, обмінюючись інформацією про навколишнє середовище, не потребуючи при цьому втручання людини. Завдяки процесорам і бездротовим мережам в частину IoT можна перетворити все що завгодно – від пігулки до літака. Це додає рівень цифрового інтелекту пристроям, які в іншому випадку були б неактивними, дозволяючи їм спілкуватися без участі людини і поєднання цифрових і фізичних світів [1, с. 11].

Цифрові технології поступово замінюють роботу людини на машинну не є винятком і бухгалтерський облік. Вже зараз більшість підприємств використовують переваги хмарних технологій. Це дозволяє працювати в онлайн-режимі та зберігати інформацію через сховища даних, що в свою чергу дозволяє бухгалтеру працювати зі зручного для нього пристрою (планшет, комп'ютер, смартфон, ноутбук тощо), та при необхідності мати доступ до даних з будь-якої точки світу. Впровадження технології Інтернету речей відкриє нові можливості для вдосконалення організації обліку на підприємстві. Обробка даних, їх фільтрація за обраними параметрами та передача в інформаційну систему підприємства може автоматично формувати звіти та зберігати їх на серверах підприємств, що усуває необхідність ведення великого об'єму паперового документообігу та підвищує їх захищеність. З іншої сторони керівник підприємства може вести контроль за своїми співробітниками в тому числі і працівників бухгалтерської служби. Перевіряти вчасність виконання звітів, місцезнаходження бухгалтера, його кількість виконаних завдань протягом робочого дня. Сучасні програмні продукти та носимі пристрої можуть відслідковувати активність роботи протягом дня та подавати їх у звіті. Таким чином бухгалтер може проаналізувати коли він був найбільш продуктивним та вносити корективи у свій розпорядок дня, для покращення свого процесу та підняття ефективності.

За прогнозами IoT Analytics у 2023 році кількість пристроїв IoT може збільшитися до 20 %. Головною причиною яка сприяє зростанню кількості пристроїв IoT у 2023 році вважається зміна бездротових мереж 2G/3G на нові мережі 4G/5G. Ця тенденція допоможе покращити зв'язок у містах, але переважна більшість сільських районів не буде оснащена новими мережами, тому буде працювати з нижчою продуктивністю.

Таким чином можна зробити висновок, що з розвитком сучасних технологій, а також IoT продуктивність праці зростає, робота бухгалтера перетворилася з паперової на електронну.

Список використаної літератури:

1. Технології інтернету речей : навч. посіб. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології», спеціалізація «Інформаційне забезпечення робототехнічних систем» / Б.Ю. Жураковський, І.О. Зенів; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 12,5 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 271 с.
2. IoT trends to keep an eye on in 2023 and beyond. *TechTarget* : вебсайт. URL: <https://www.techtarget.com/iotagenda/opinion/IoT-trends-to-keep-an-eye-on>

**А.О. Гунько, студентка 2 курсу гр. ОО-2мб
спеціальності «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: С.М. Лайчук, к.е.н., доц.
доц. каф. інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»**

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток для більшості сучасних підприємств будь-яких форм господарювання є головною метою ведення підприємницької діяльності. Саме ця економічна категорія виступає одним з найкращих показників ефективності функціонування підприємства. Тому правильне відображення формування та розподілу прибутків в обліку є важливим завданням для облікового персоналу підприємства. Необхідно зазначити, що формування прибутку значною мірою залежить від обраного виду економічної діяльності та особливостей процесу виробництва на окремому підприємстві. Тому для коректного аналізу прибутку необхідним є комплексний підхід до дослідження таких його складових як доходи та витрати підприємства.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності», прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Досліджуючи поняття «прибуток», необхідно виокремити термін збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Значення прибутку залежить від багатьох чинників, кожен з яких позитивно або негативно впливає на кінцевий результат. Всі чинники, від яких залежить прибутковість, можна поділити на зовнішні (ті, які не залежать від діяльності суб'єкта господарювання: політична нестабільність, негативні демографічні тенденції, природні умови, ціни на виробничі ресурси та ін.) та внутрішні (ті, які залежать від діяльності підприємства: формування фінансової стратегії, планування діяльності, структура джерел фінансування, структура продукції та ін.) [1].

Зазначені фактори прямо або опосередковано впливають на прибуток через обсяг реалізованої продукції та її собівартість, зміна яких і є основними чинниками зміни прибутку підприємства. Найпоширеніша умова, за рахунок якої є можливість підвищити прибутковість того чи іншого підприємства, – це збільшення обсягу виробництва, при зниженні витрат на виробництво.

При обрахуванні прибутку на підприємстві враховується обсяг доходів та витрат. Нормативне регулювання обліку доходів і витрат здійснюється на підставі НП(С)БО 15 «Дохід» і НП(С)БО 16 «Витрати» відповідно.

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

Фінансовий результат визначається за кожним видом діяльності підприємства (наприклад, операційна, фінансова) із періодичністю, установлену в обліковій політиці (місяць, квартал, рік). Таким чином, в кінці звітного періоду після сформованих оборотів за сторонами рахунку 79 «Фінансові результати» проводиться заповнення Звіту про фінансові результати [2].

Правильне формування та розподіл прибутку є прямовпливаючим чинником для оцінки фінансового стану підприємства. Саме прибуток може стати як елементом розширення статутного капіталу, так і формування резервного капіталу, що може використовуватися в разі необхідності покриття непередбачених витрат.

Список використаної літератури:

1. Окренець В. Ю. Облік і аналіз прибутку та напрямів його розподілу / Accounting and analysis of income and its directions of distribution : Магістерська робота. Тернопіль, 2018. 163 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32711/1/Okrenec%20V.Yu._OPDm-21.pdf.
2. Тодосійчук Л. Г. Облік формування та використання прибутку підприємства. Облік, контроль і аналіз в управлінні і підприємницькою діяльністю: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції 27 березня 2019 року. URL: http://www.vtei.com.ua/konfa/27_03/3/28.pdf.

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ДИНАМІКИ ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРАНІТУ: ОБЛІКОВИЙ ВИМІР

Міжнародна торгівля гранітом є важливим результатом співпраці України з іншими країнами, що поповнює Державний бюджет, показує об'єктивну конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств за окремими видами діяльності. Динаміка загального та за межі країни обсягу реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу за КВЕД 08.1 «Добування каменю, піску та глини» вітчизняними підприємствами за 2018–2022 рр. досліджена на основі статистичних даних [2]. Найбільший обсяг реалізації припадає на 2021 рік і становить 35314,8 млн грн, а найменший на 2022 рік – 11651,4 млн грн. Починаючи з 2018 до 2021 року щорічно відбувалося зростання обсягів реалізації.

Про недостатньо налагоджені договірні відносини з іноземними партнерами свідчить нестабільна тенденція щодо обсягів експорту за КВЕД 08.1 «Добування каменю, піску та глини». Так, максимальне значення експорту припадає на 2021 рік (10388,7 млн грн), а мінімальне – на 2022 рік (3457,6 млн грн). Протягом 2018–2020 рр. відбувалося зменшення обсягів експорту. В 2019 році порівняно з 2018 р. відбулося зменшення на 344,8 млн грн. або на 4,43 %, в 2020 р. порівняно з 2018 р. на 970,8 млн грн або на 12,47 % та порівняно з 2019 р. на 626 млн грн або на 8,41 %. В 2021 році відбулося значне поживлення у сфері міжнародної торгівлі, експорт зріс порівняно з 2018 р. на 2604,6 млн грн або на 33,46 %, а порівняно з 2020 р. на 3575,4 млн грн або на 52,48 %. Однак у 2022 році через військовий стан, тимчасове призупинення діяльності частини промислових підприємств, переїзд частини персоналу за кордон, втрату контрактів, нестабільність логістичної системи, зростання цін на паливо, обсяги реалізації в цілому скоротилися порівняно з 2021 роком на 23663,4 млн грн або на 67,01 %, а обсяги реалізації за межі країни скоротилися на 6931,1 млн грн або на 66,72 %.

Основні результати експортно-імпорتنних операцій щодо купівлі-продажу граніту в Україні протягом 2021 року проаналізовано на основі статистичних даних [1]. Протягом 2021 року наявний тільки експорт граніту в 22 країни Європи, Азії та Північної Америки: Азербайджан, Вірменія, Грузія, Данія, Естонія, Казахстан, Канада, Киргизстан, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Республіка Молдова, Румунія, Словаччина, США, Таджикистан, Угорщина, Узбекистан, Франція, Швейцарія. Тільки імпорт граніту припадає на такі 8 країн Європи, Азії, Африки, Південної Америки: Бразилія, Греція, Єгипет, Індія, Іран, Китай, Португалія, Саудівська Аравія.

Найбільші обсяги експорту як у натуральному, так і у вартісному вираженні припадають на Узбекистан (3304072,0 кг та 1061,5 тис. дол. США), що складає 29,68 % загального натурального та 29,64 % від загального вартісного обсягу експорту граніту. Найменший обсяг експорту граніту у натуральному вираженні – Данія (480 кг), а у вартісному серед всіх країн – Італія (0,3 тис. дол. США), а серед країн, в якими здійснені тільки експортні операції, – Швейцарія (1,9 тис. дол. США).

Найбільший обсяг імпорту у натуральному вираженні має Індія (903931,6 кг), що складає 40,21 %. А у вартісному вираженні найбільшу питому вагу займає Італія з обсягами імпорتنних операцій на суму 781,0 тис. дол. США, що складає 33,95 %. Найменший обсяг імпорту як у натуральному, так і в вартісному вираженні має Туреччина. А серед тих країн, з якими відбулися тільки імпорتنні операції, найменший вартісний обсяг має Греція 0,5 тис. дол. США.

Експортно-імпорتنні операції щодо граніту відбулися з 6 країнами: Болгарією, Іспанією, Італією, Польщею, Туреччиною і Чехією в 2021 році. Причому сума експорту переважає суму імпорту як в натуральному, так і у вартісному вираженні з Болгарією та Польщею. З Чехією виникла ситуація, коли у натуральному вираженні переважає експорт над імпортом, а у вартісному вираженні – навпаки. Сума імпорту переважає суму експорту як в натуральному, так і у вартісному вираженні при операціях з купівлі-продажу граніту з Іспанією та Італією. В цілому за дослідженими країнами експортні операції з продажу граніту перевищують імпорتنні операції з придбання на 10906846,2 кг та 1280,9 тис. дол. США.

Результати дослідження свідчать про наявні диспропорції у цінній політиці різних країн. Бухгалтерський облік надає інформацію про собівартість та ціну готової продукції. Під час видобутку граніту слід враховувати особливості технологічного процесу, зокрема, порядок розподілу витрат на розкривні роботи між запасами корисних копалин та активом розкривних робіт. Недотримання даної умови, регламентованої Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, призводить до викривленої завищеної собівартості та ціни результатів видобутку, порушеної структури активів в Балансі, зменшення конкурентних переваг корисних копалин загальнодержавного значення на вітчизняному та міжнародних ринках.

Список використаної літератури:

1. Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу за 2021 рік. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/e_iovt/ei_12_2021.zip
2. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності у 2022 році. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/pr/orp/orp1222_ue.xlsx.

**В.А. Зузанська, студентка 1 курсу ОР «Магістр»,
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: І.В. Замула, д.е.н., проф.
Державний університет «Житомирська політехніка»**

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Україна має доволі вигідне географічне розташування з огляду на торговельні потоки між Заходом і Сходом. Однак через недостатній рівень державних і приватних інвестицій транспортна інфраструктура й досі перебуває на рівні задоволення базових потреб економіки. Досліджуючи сучасний еколого-економічний стан транспортної галузі в Україні, варто зазначити, що останні декілька років обсяги перевезених вантажів становили від 600 до майже 812 млн т, сягнувши максимуму у 2011 році, мінімуму у 2020 році і завершивши 2021 рік на позначці 619,9 млн т. Найбільшу частку серед видів транспорту займають залізничний та автомобільний. При цьому обсяг вантажів, що були перевезені автомобілями, зросли від 140 млн т у 2009 році до найбільших 244 у 2019 році, а залізничним в цей період стрімко зменшувався, становивши у 2019 році 312,9 млн т, а у 2020 році – лише 305,5 млн т. Станом на кінець 2019 року ринкові частки вантажних перевезень розподілилися так: 36 % здійснювались автомобілями, залізницею – 46 %¹.

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України ситуація у транспортній галузі погіршилася, оскільки ця інфраструктура однією з перших прийняла на себе удар повномасштабної війни. Внаслідок російської агресії було пошкоджено близько 33 % інфраструктури по всій країні: 305 мостів, 19 аеропортів, 110 залізничних станцій та 24 тис. км доріг. За попередніми оцінками, загальний обсяг втрат інфраструктури в Україні склав \$35,3 млрд, і ця цифра збільшується щодня² [11]. Оскільки дану галузь потрібно буде інтенсивно розвивати виникає необхідність в розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку на транспортних підприємствах відповідно до положень концепції сталого розвитку.

Аналізуючи організаційно-методичні положення бухгалтерського обліку на транспортних підприємствах, можна виділити ряд основних напрямів бухгалтерського обліку. Кожен з цих напрямів обліку має бути удосконалений у зв'язку з необхідністю врахувати вплив діяльності підприємства з перевезення пального на навколишнє середовище, а саме:

- облік основних засобів та рухомого складу (при придбанні важливим є дослідження екологічних характеристик автомобіля, а саме, екологічного стандарту. Це установлена норма речовин, які є небезпечними для навколишнього середовища та містяться у вихлопних газах транспортних засобів. На сьогодні найновішим класом є «Євро-6». Чим цей клас буде вищим, тим суворіші вимоги до автомобілів, які переглядаються орієнтовно раз на 4–6 років. Отже, попри вищу вартість, необхідно надавати перевагу придбанню автомобілів з найвищими екологічними стандартами);
- облік палива та мастильних матеріалів (зادля зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище вихлопних газів при роботі автомобілів підприємства транспортної галузі використовують рідину «AdBlue», облік якої ведеться на рахунку 209. За результатами дослідження запропоновано внести в подорожній лист дані про використання рідини «AdBlue» та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля. Пропозиції спрямовані на посилення контролю та регулювання негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище);
- облік витрат діяльності. Базуючись на Рекомендаціях № 65 та положеннях концепції сталого розвитку запропоновано номенклатуру витрат для автотранспортного підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Рекомендоване групування витрат за статтями та елементами

<i>Статті витрат</i>	<i>Елементи витрат</i>
1. Прямі матеріальні витрати	1. Матеріальні витрати
2. Прямі витрати на оплату праці	2. Витрати на оплату праці
3. Інші прямі витрати	3. Відрахування на соціальні заходи
4. Загальновиробничі витрати	4. Амортизація основних фондів та нематеріальних активів
5. Екологічні витрати	5. Інші операційні витрати

¹ Міжнародні вантажні автомобільні перевезення. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/dd/ea/a1/34/regulation.gov.ua_GREEN%-20PAPER%20On%20International%20Freight%20Road%20Transport'.pdf

² Нові та старі виклики. Як тримається українська інфраструктура під час війни. URL: <https://eba.com.ua/novi-ta-stari-vyklyky-yak-trymayetsya-ukrayinska-infrastruktura-pid-chas-vijny/>

Щодо екологічних витрат, то у даній статті рекомендовано акумулювати саме ті витрати, які понесені задля зменшення негативного впливу автотранспортних засобів на навколишнє середовище.

- облік доходів. Запропоновано вести облік доходів з використанням аналітичних рахунків, які наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Витяг з робочого плану рахунків підприємства

<i>Рахунок</i>	<i>Субрахунок</i>	<i>Аналітичні рахунки першого порядку</i>
70 «Доходи від реалізації»	703 «Доходи від реалізації робіт і послуг»	7031 «Доходи від реалізації транспортних послуг в межах України»
		7032 «Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном»
		7033 «Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів»

Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном, як і додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів, напряду залежать від екологічної якості послуг з перевезення, що надаються. Адже здійснювати перевезення небезпечних вантажів у зарубіжні країни можливе лише за дотримання таких екологічних умов: оснащення ADR-комплектами; погодження маршруту руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, що обумовлює погодження руху транспортних засобів конкретними вулицями та дорогами, недопущення проїзду через житлові райони, екологічно чутливі райони, промислові зони з небезпечними об'єктами; клас автомобіля Євро-6; обов'язкове використання рідини «AdBlue» та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля. Щодо аналітичного рахунку 7033 «Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів», то на ньому запропоновано обліковувати доходи від перевезення небезпечних вантажів, що вимагають особливо суворих умов перевезення. Дотримання зазначених стандартів дозволяє розширити ринки збуту послуг досліджуваного підприємства і отримувати за рахунок цього додаткові доходи.

В сучасних умовах, коли в тому числі і екологія зазнала значних негативних наслідків, важливим є дослідження впливу діяльності підприємств на її стан. Тому актуальним є аналіз діяльності за звичайних умов та пошук шляхів мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Саме тому для використання у практичній діяльності розроблено управлінський звіт, в якому розглядаються витрати від діяльності транспортного підприємства, що побудована на максимальному дотриманні екологічних стандартів, та доходи, що отримуються за таких умов (табл. 3).

Таблиця 3

Управлінський звіт щодо екологічної складової основної діяльності транспортного підприємства, тис. грн

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>На початок періоду</i>	<i>На кінець періоду</i>	<i>Абсолютне відхилення</i>
1	Витрати на:			
1.1	Придбання автомобілів за класами:			
1.1.1	«Євро-6»			
1.1.2	«Євро-5»			
1.1.3	«Євро-5»			
1.2	Рідину «AdBlue»			
1.3	Інші витрати ...			
2	Доходи від			
2.1	Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном			
2.2	Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів			
2.3	Інші доходи ...			

Управлінський звіт запропонованої форми дозволяє формувати інформацію про екологічну складову основної діяльності підприємства для управлінського персоналу, що дає змогу проаналізувати співвідношення витрат для ведення діяльності за дотримання екологічних умов та доходів, які отримуються саме завдяки цьому.

Отже, усі вищезазначені вдосконалення та пропозиції спрямовані на розвиток організації діяльності підприємств транспортної галузі відповідно до положень концепції сталого розвитку. Підприємства, які притримуються екологічних вимог та контролюють вплив на навколишнє середовище сприяють реалізації таких Цілей сталого розвитку, як № 8. Гідна праця та економічне зростання та № 9. Промисловість, інновації та інфраструктура. Дотримання принципів сталого розвитку підприємствами транспортної галузі дозволить їм у післявоєнний період залучати інвестиції для розвитку галузі.

Н.Мазур, д.е.н., проф., зав. каф. економіки підприємства
А.Глушко, здобувачка ВО магістерського рівня, ОП Облік і оподаткування
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Бухгалтерська звітність є однією з найважливіших складових частин фінансового обліку підприємства. Вона містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та господарські операції підприємства за певний період часу. У тлумачному словнику бухгалтера надано таке визначення бухгалтерської звітності: «це сукупність показників обліку, які відображені у формі визначених таблиць, що характеризують рух майна та фінансового стану підприємства, організації за звітний період» [1].

До основних етапів формування бухгалтерської звітності відносять:

1. Облік господарських операцій: цей етап формування бухгалтерської звітності включає записи про купівлю та продаж товарів, послуг, витрати на заробітну плату, амортизацію та інші фінансові операції підприємства.
2. Складання первинних документів: етап полягає в складанні первинних документів, таких як накладні, рахунки-фактури, акти, договори тощо. Ці документи є основою для подальшого формування бухгалтерської звітності.
3. Формування облікових реєстрів: полягає в формуванні облікових реєстрів, які включають реєстри доходів та витрат, реєстри основних засобів та їх амортизації, реєстри заборгованості та інші. Ці реєстри дозволяють відслідковувати стан господарської діяльності підприємства та відображаються в бухгалтерській звітності.
4. Складання бухгалтерської звітності: полягає в складанні бухгалтерської звітності.

Фундаментом здійснення всіх видів операцій є ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3]. Крім того, бухгалтерська звітність є основним інструментом для внутрішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства. Завдяки звітності, керівництво підприємства може контролювати використання ресурсів, здійснювати планування та приймати управлінські рішення.

У процесі формування бухгалтерської звітності важливо дотримуватися принципів бухгалтерського обліку, наведених у табл. 1.

Таблиця 1

Основні принципи бухгалтерської звітності

Принцип	Визначення
Принцип незалежності	фінансова звітність повинна бути складена з урахуванням того, що діяльність підприємства є окремою від діяльності власника або будь-яких інших осіб
Принцип об'єктивності	фінансова звітність повинна бути складена з урахуванням фактів, а не думок чи передбачень
Принцип істинності	інформація, що міститься в бухгалтерській звітності, повинна бути точною та істинною. Бухгалтерський облік повинен відображати фактичні події та транзакції, що відбуваються на підприємстві
Принцип контролю	бухгалтерський облік повинен бути під контролем, щоб забезпечити достовірність та об'єктивність інформації
Принцип зрозумілості	інформація, що міститься в бухгалтерській звітності, повинна бути зрозумілою та доступною для користувачів з різних сфер діяльності
Принцип історичної вартості.	активи та зобов'язання повинні бути обліковані за їх історичною вартістю, тобто за ціною, за якою вони були придбані або сформовані
Принцип збереження сталості валюти	фінансова звітність повинна бути складена з урахуванням змін вартості грошових коштів у часі

Джерело: сформовано за [3]

Дотримання даних принципів гарантують правильність та достовірність фінансової звітності, що є ключовим фактором для прийняття рішень на різних рівнях управління підприємством та для оцінки його стану з боку зацікавлених сторін.

Потрібно зазначити, що в Україні річний бухгалтерський фінансовий звіт складається з шести форм:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан), Ф № 1 – містить дані про фінансовий стан підприємства, активи, зобов'язання, капітал на певну дату.
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Ф № 2 – дані про доходи і витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства протягом звітного періоду.
3. Звіт про рух грошових коштів, Ф № 3 – відображає інформацію про зміни, які відбулися у грошових коштах, джерелах їх надходження та напрямках використання.

4. Звіт про власний капітал, Ф № 4 – розкриває інформацію про зміни у складі власного капіталу підприємства за звітний період.

5. Примітки до річної фінансової звітності – відображає сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію та обґрунтування стратегій фінансової звітності та іншої інформації розкриття якої передбачено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

6. Додатки до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» – розкривають інформацію про доходи, витрати, фінансові результати, активи, зобов'язання звітних сегментів; прогноз діяльності за звітними сегментами з метою прийняття рішень щодо інвестування [2].

Формування бухгалтерської звітності передбачає збір інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства, її обробку та подання у вигляді звітів. Основними джерелами інформації є первинні документи, які фіксують усі господарські операції підприємства.

Для формування бухгалтерської звітності необхідно дотримуватись стандартів бухгалтерського обліку та звітності. У процесі формування бухгалтерської звітності необхідно забезпечити правильну класифікацію та відображення фінансових операцій, забезпечити належний рівень контролю за точністю та повнотою даних, а також вчасне та коректне відображення всіх подій, які відбуваються на підприємстві.

Склад фінансової звітності, строки її подання, обов'язок оприлюднення, а також необхідність переходу на складання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами залежить від розмірної категорії підприємства. Для цілей складання та подання фінансової звітності підприємства (крім бюджетних установ) підрозділяються на 4 категорії: мікропідприємства, малі, середні та великі підприємства (ст. 2 Закону № 996) [3].

Фінансова звітність зазвичай подається і до органу статистики, і до органу ДПС одночасно – через «Єдине вікно». При цьому подати її треба до подання декларації (звіту, розрахунку ЧЧПД). У декларації при цьому треба поставити позначки в розділі «Наявність додатків» біля поданих форм фінансової звітності). У п. 5 Порядку № 419 встановлено два різні строки подання Балансу і Звіту про фінрезультати до органу ДПС: не пізніше 28 лютого (абзаци перший і другий) та у строки, передбачені ПК (тобто разом з декларацією, звітом, розрахунком ЧЧПД, але не пізніше 1 березня) [4]. Тому тим підприємствам, які подаватимуть річну податкову звітність в останній день встановленого строку (1 березня), щоб уникнути непорозумінь бажано подати фінансову звітність за 2022 рік до статистики і податкової через «Єдине вікно» не пізніше 28 лютого 2023 року [5].

Звітність фізичних осіб-підприємців 1, 2, 3 груп у військовий стан відбуватиметься у достатній формі, якщо є можливість подавати у строки через електронний кабінет, краще так подавати, або ж у паперовій формі, приїхавши до будь-якої податкової інспекції (зазвичай за місцем знаходження). Тому у підприємців не повинно виникати питання «до якого числа потрібно здати річний звіт до податкової», оскільки термінів наразі не існує. Точніше, якщо є можливість подати вчасно – це добре, якщо ні, то бажано протягом будь-якого періоду. Штрафи за несвоєчасне подання звітів скасовано на весь період дії військового стану. Головне, що протягом 90 днів після скасування військового стану необхідно подати всі звіти до податкової та декларації. Усі податкові зобов'язання мають бути сплачені у строк 10 днів після подання декларації.

Держава України подумала для підприємців можливість подати звіти через систему Дія. Для цього необхідно встановити додаток, і завантажити свої документи (паспорт, ПІН код), а потім уже у вкладці «Декларації» ввести свої дані (контактний номер телефону), і суму доходу, отриману за звітний період. Система «Дія» сама прораховує та заповнює дані про ЄСВ та Єдиний податок (для 1 та 2 групи), для 3 групи ФОП необхідно надати дані декларацій за всі 3 квартали, щоб сформувати річний звіт. Підписується створена декларація електронним підписом підприємця. Така система подання звіту розроблена для тих, хто має можливість надавати послуги та вести діяльність віддалено та сплачувати своєчасно всі податки. Через «Дію» можна і сплатити суму податків одразу після формування декларації.

Отже, формування бухгалтерської звітності є важливим елементом фінансової діяльності підприємства, що дозволяє контролювати використання ресурсів, планувати та приймати управлінські рішення.

Список використаної літератури:

1. *Банера Н.П.* Удосконалення складу фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва. International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings, May 19th, 2017. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. 296 pages. P. 197–200.
2. *Гордієнко Н.І.* Звітність підприємств: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.050106 і 8.010506 «Облік і аудит». – Харків : ХНАМГ, 2010. 263 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/17823/> (дата звернення 07.05.2023)
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV ВР від 16.07.1999 р., дата оновлення 10.08.2022. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 03.05.2023)
4. Податковий кодекс України: Закон України від 01.01.2016 № 2755-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Якимашенко Вікторія. Фінзвітність-2022: коли та які форми подавати. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-finotchetnost-2022-kogda-i-kakie-formy-podavat>

І.Р. Поліщук, к.е.н., доц.,
доц. каф. інформаційних систем в управлінні та обліку
А.О. Пилипчук, студентка гр. ЗОО-21-1с
Державний університет «Житомирська політехніка»

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ В КОМУНАЛЬНИХ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Кожне підприємство залежно від обраної прибуткової чи неприбуткової мети існування, форми власності, організаційно-правової форми, кількості власників, може мати різноманітні джерела формування активів від власного капіталу до поточних і довгострокових зобов'язань.

Відмінності у використанні різних джерел фінансування активів є наявність або відсутність регламентації цільового використання наданих коштів або іншого майна. В разі надання засновниками грошових коштів як внесків до статутного капіталу, грошові кошти спрямовуються на потреби господарської діяльності, що призведе в разі ефективних управлінських рішень до чистого прибутку. За умов використання майна, внесеного до статутного капіталу, засновники мають право одержувати дивіденди, що є майновим інтересом участі їх капіталу в підприємстві. Використання поточних і довгострокових кредитів як джерела фінансування передбачає сплату відсотків за користування. Особливим джерелом виступає цільове фінансування, яке має виключно використовуватися за попередньо визначеним призначенням і підлягає звітуванню перед суб'єктом, який її надає.

Між благодійником та отримувачем благодійної допомоги слід укласти договір у письмовій формі, де вказується алгоритм та строки перевірки цільового характеру її використання і перелік підтверджуючих документів для цього.

У межах своєї основної діяльності комунальне некомерційне підприємство фінансується з місцевого та державного бюджетів. Діяльність установи за всіма джерелами фінансування (загальний та спеціальний фонд кошторису) відображається на єдиному балансі. Джерела формування спеціального фонду кошторису: благодійні внески, гранти та дарунки.

Установа також може одержувати матеріальні цінності та грошові кошти як благодійну та спонсорську допомогу відповідно до чинного законодавства, що зараховуються у доходи спеціального фонду кошторису установи. Бухгалтерський облік виконання кошторису здійснюється установою в розрізі джерел фінансування.

Для підтвердження правомірності інформації про благодійну допомогу, відображеної у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, слід звернути увагу на організацію внутрішнього контролю цільового характеру та повноти використання коштів відповідно до призначення.

Для забезпечення достовірності оцінки дарунків та їх цільового використання в неприбутковій організації повинна бути створена комісія з питань прийняття благодійної допомоги, до обов'язків якої належать: здійснювати оцінку вартості дарунку, встановлювати місце та строк використання дарунку, складати акт приймання-передачі дарунку, проводити внутрішній контроль за виконанням своїх рішень. Створена комісія на підприємстві приймає дарунок, здійснює його оцінку на основі підтверджуючих документів про його походження, передає його та перевіряє використання. Організаційною формою роботи комісії є її засідання, а результатом підписаний всіма членами комісії акт приймання-передачі дарунку, робіт, послуг.

Під час одержання дарунку підприємству-отримувачу благодійної допомоги повинні бути надані підтверджуючі документи щодо дійсної вартості майна на дату її передачі для забезпечення повноти, точності, достовірності відображення операцій в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

Суми отриманої благодійної допомоги в грошовому вираженні подаються в податковій звітності, зокрема у Звіті про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (рядочок 1.6.1).

Суб'єктами зовнішнього контролю, що можуть виявити нецільовий характер використання бюджетних коштів є Державна казначейська служба, Державна аудиторська служба, Державна фіскальна служба, правоохоронні органи. Посадові особи установи в разі виявлення нецільового використання бюджетних коштів можуть притягуватися до адміністративної та кримінальної відповідальності. Заходи, що можуть застосовуватися до такої установи, – це зменшення бюджетних асигнувань, їх призупинення або повернення до бюджету.

Для ефективної організації та ведення бухгалтерського обліку благодійної допомоги слід розробити та впровадити на підприємстві внутрішній нормативний документ, що конкретизує суб'єктів благодійної допомоги, види благодійної допомоги, порядок її отримання та документального оформлення, порядок створення та організаційну форму діяльності комісії з питань прийняття благодійної допомоги із зазначенням прав і обов'язків її членів.

М.О. Радзівська, студентка 2 курсу факультету бізнесу та сфери обслуговування
Науковий керівник: І.Л. Грабчук, к.е.н., доц.,
доц. каф. інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»

ДО ПИТАННЯ НАРАХУВАННЯ ЗНОСУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кожне століття робить свої внески у розвиток, формування, вивчення обліку та покращення людства. Кожна держава намагається покращувати загальноекономічну ситуацію за допомогою реформування багатьох галузей, а в нинішніх умовах воєнного стану це питання особливо важливе для нашої країни. Наразі підприємства стикаються з низкою проблем та намагаються запобігти розвитку кризових явищ, але мало хто звертає увагу на проблеми, пов'язані зі зносом основних засобів.

Знос основних засобів мають величезне значення у виробничих діяльності або ж процесах у всіх підприємств. Особливу роль відіграють основні засоби, які відводиться на промислових та аграрних підприємствах. Все залежить від користування, належного догляду, в якому технічному рівню розвитку та стані експлуатації вони знаходяться, тому від цього всього залежать результати діяльності. Важливо вказувати точні показники стану основних засобів, адже це допоможе створити чітке формулювання при нарахування амортизації та складання фінансової звітності підприємства.

Визначення видів та трактування зносу основних засобів є проблемним аспектом в бухгалтерського обліку: 1) визначення зносу відрізняється від методів обліку. Наприклад, метод залишкової вартості використовується як відсоток від повної вартості для обліку зносу, а прямолінійний метод визначається, як вартість основних засобів, які зменшуються на однакову суму кожного місяця. Різниця в цих методах можуть призвести до різних сум у вартості зносу, які призведуть до неправильного балансу та змін в стратегіях підприємства; 2) мало обговорювана проблема трактування зносу, яка пов'язана з відновленням та вартості ремонту основних засобів, адже відновлення – це заміна повної або часткової частини однієї з функціональних основних засобів. Відновлення включає в себе заміну частин, які можуть позначитися на оцінку основних засобів. А ремонт – це процес відновлення елементів основних засобів. В той же час ремонт не впливає на вартість основних засобів. Ця маленька деталь може вплинути на результати фінансової звітності та облік зносу.

Хоча термін «знос основних засобів» трактують по-різному, але основний його сенс – це процес поступової втрати вартості об'єкта. В Національному Положенні (Стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» це поняття наводиться як: «сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання» [1], тобто через зв'язок з поняттям амортизації.

Також однією з проблем є нарахування амортизації основних засобів в умовах воєнного стану на території країни. Гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні [2].

Якщо основний об'єкт перевівся добровільно на потреби Збройних Сил України чи підрозділів охорони, то оподаткування, як операція з реалізації не підлягає. Тому в бухгалтерів виникають питання, щодо доцільності нарахувати зносу на основні засоби, які не перебувають в експлуатації у зв'язку з призупиненням здійснювання діяльності внаслідок дії з військовим станом. У цього випадку можливими бухгалтеру слід врахувати такі рішення керівництва: керівництво вирішує тимчасове виведення з експлуатації основного засобу – відповідно складається наказ. Нарухування амортизації призупиняється до нового наказу керівника про введення основного засобу; керівництво вирішують про продовження нарахування амортизації, спираючись на безперервне продовження військового стану в країні. Амортизація продовжує нараховуватися, оскільки прописано, що лише при дообладнанні та реконструкції можуть бути призупинено нарахування амортизації.

Отже, питання нарахування зносу основних засобів є дуже важливими в бухгалтерському обліку. Він може вплинути на оцінку основних засобів та їхні експлуатаційні строки. Вирахування зносу основних засобів допомагає підприємству завчасно виводити об'єкти з їхнього корисного використання. Проте залишається проблема трактування та визначення видів зносу, що може негативно впливати на достовірність інформації, наведеної у фінансовій звітності, та на розрахунок ряду важливих показників.

Список використаної літератури:

1. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби» / Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92, зі змінами та доповненнями від 3 вересня 2012 р. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0288-00>. (дата звернення 12.03.2021 р.).
2. Про гуманітарну допомогу. Закон України № 2228-IX від 21 квітня 2022 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T991192>

Д.О. Селецька, аспірантка каф. інформаційних систем в управлінні та обліку
В.Л. Войцехівська, студентка групи ОО-2мб
Державний університет «Житомирська політехніка»

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВАРАМИ НА МИТНОМУ СКЛАДІ

Доволі часто підприємства у своїй зовнішньоекономічній діяльності стикаються з ситуаціями, за яких транспортований товар необхідно тимчасово помістити на митний склад. Але для ефективного управління товарами необхідна досконала система контролю, що містить відомості про здійснювані операції, порядок та терміни зберігання, умови переміщення та інші показники, що забезпечить можливість вчасного виявлення існуючих невідповідностей між фактичною наявністю товарів та обліковою інформацією.

Власником митного складу може бути будь-який суб'єкт господарювання, що отримав дозвіл на відкриття та експлуатацію митного складу від митного органу. На митному складі утримувач може розміщувати як власні товари, так і товари сторонніх суб'єктів, з якими було укладено угоду про розміщення вантажів. Залежно від того, кому належать права на володіння та розпорядження товарами відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку може вестись в межах балансу або на позабалансових рахунках.

Якщо говоримо про розміщення товарів сторонньою особою за попередньою домовленістю, то це доцільно відобразити на рахунку 02 «Активи на відповідальному зберіганні», а саме на створеному субрахунку 026 «Товари на митному складі». Аналітику пропонується вести в розрізі контрагентів, митних режимів, країн походження (якщо зберігаються товари від одного власника) тощо залежно від потреб операторів складу (табл. 2).

Таблиця 2

Робочий план рахунків для позабалансового обліку товарів на митному складі

Показник аналітичного розрізу	Субрахунки
Власник товарів	026.1 «Підприємство 1» 026.2 «Підприємство 2» 026.3 «Підприємство 3» Тощо в межах суб'єктів господарювання, з якими співпрацює власник митного складу (важливо, якщо різні склади призначені для різних власників)
Типи товарів	026.1 «Хімічні та вибухонебезпечні речовини» 026.2 «Харчова продукція (зокрема для тварин)» 026.3 «Техніка та електроніка» І т.д. в межах товарів, які поміщені на склад; типи товарів визначаються операторами складу самостійно в межах потреб (важливо, якщо різні склади облаштовані для зберігання певних типів товарів)
Вартість вантажу	026.1 «Партії, вартістю до 1000 євро» 026.2 «Партії, вартістю до 10000 євро» 026.3 «Партії, вартістю до 25000 євро» Тощо в межах вартостей партій, які найчастіше розміщуються на складах (важливо, якщо склади мають різний рівень захисту)
Країна походження товарів	026.1 «Товари з країн ЄС» 026.2 «Товари з країн Азії» 026.3 «Товари з країн Африки» або 026.1 «Товари з Німеччини» 026.2 «Товари з США» 026.3 «Товари з Грузії» Тощо в межах країн походження товару або регіонів
Митний режим, в який поміщено товар	026.1 «Товари, поміщені у МР митного складу» 026.2 «Товари, поміщені у МР транзиту» 026.3 «Товари, поміщені у МР тимчасового ввезення» І т.д. в розрізі допустимих митних режимів (важливо, оскільки товари, що поміщені у різні митні режими мають розміщуватись на різних митних складах)
Строк зберігання за домовленістю з власником	026.1 «Товари, що зберігаються до 30 днів» 026.2 «Товари, що зберігаються до 60 днів» 026.3 «Товари, що зберігаються до 90 днів» І т.д. в розрізі термінів зберігання та митного режиму, у який вони поміщені

Якщо на митному складі розміщено товари, власником яких є утримувач такого складу, доцільно

ввести в робочий план рахунків субрахунків 281.1 або 287 «Товари на митному складі», за якими відобразатиметься перебування товару на митному складі, перерахунок його вартості у національну валюту, переміщення у межах складів, розфасування партії, а також вибуття з митного складу для подальшого переміщення або реалізації [1].

Ще одним з важливих факторів, що забезпечує точну ідентифікацію та фіксування інформації про наявні на митному складі активи, є маркування. Зокрема воно дозволяє виокремлювати та позначити ті товари, що вимагають особливих умов зберігання, транспортування та догляду. Типи маркування на митному складі можуть бути визначені залежно від призначення товарів чи вимог митних органів тощо, серед яких можна виділити такі:

1. Позначення умов зберігання – застосовуються для товарів, що вимагають особливих температурних, безпекових чи інших умов зберігання до моменту поміщення їх у наступний митний режим (наприклад, обов'язкова відсутність комах у приміщенні чи дотримання певного рівня вологи).

2. Позначення умов транспортування – використовується для товарів, що можуть бути переміщені в межах складу (або складів) лише з дотриманням певних застережних заходів (наприклад, це стосується крихких виробів або вибухонебезпечних рідин).

Для позначення умов зберігання та транспортування утримувачем митного складу може бути розроблено внутрішній класифікатор, шифрування в якому розробляється для зручності ведення операторами складу обліку.

3. Позначення кінцевої дати зберігання – відповідно до положень Митного кодексу України, строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати 1095 днів (365 днів для підакцизних товарів, продуктів переробки, товарів, призначених для експорту, та іноземних товарів, що попередньо знаходились у митному режимі транзиту, тимчасового ввезення або переробки на митній території України), крім того, товари повинні бути задекларовані у інший митний режим до закінчення строку їх придатності.

4. Позначення наступного митного режиму – згідно з нормами чинного законодавства митний режим митного складу завершується шляхом подальшого поміщення товарів у митні режими імпорту, експорту, реекспорту, транзиту, тимчасового ввезення, безмитної торгівлі, переробки на митній території України чи за її межами, знищення або руйнування чи відмови на користь держави.

Маркування шляхом призначення митного режиму доцільно використовувати на основі Класифікатора митних режимів, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій» [2].

5. Позначення інших вимог – необхідне для позначення товарів, на які розповсюджуються спеціальні вимоги митних органів (наприклад, обов'язкова відповідність стандартам якості, сертифікаційні вимоги тощо).

Якщо говорити про складову документування, то частиною облікового забезпечення контролю товарів можуть бути: складання акту приймання-передачі товарів; ведення реєстру видачі товарів з митного складу; ведення реєстру переміщення товарів на митному складі; складання заявок на вивіз товарів з митного складу тощо.

Зазначені форми документів формуються на власний розсуд утримувача складу для зручності ведення складського обліку, оскільки законодавчо врегульовано тільки факт необхідності щоквартального документального звітування про рух товарів за формою, що затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2012 № 835 «Про затвердження Порядку надання складським об'єктам статусу «митний склад» та позбавлення такого статусу» [3].

Список використаної літератури:

1. *Онищенко В.* Імпорт товарів бухгалтерський облік 2022. Головбух. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buhplatforma.com.ua/article/7415-mpport-tovarv-provodki>.
2. Про затвердження Переліку відомчих класифікаторів інформації з питань митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій, і Порядку їх ведення : Наказ М-ва фінансів України від 29.05.2012 р. № 623 : станом на 14 лип. 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0988-12#Text>.
3. Про затвердження Порядку надання складським об'єктам статусу «митний склад» та позбавлення такого статусу : Наказ М-ва фінансів України від 16.07.2012 р. № 835 : станом на 30 лип. 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1324-12#Text>.

ЕЛЕКТРОННИЙ АРХІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Розвиток технологій, прискорення темпу життя, та й загалом технічний, економічний та соціальний прогрес прискорили процеси впровадження та використання електронного документообігу. Але зокрема, серед позитивних чинників – таких як розвиток технологій, підвищення ефективності та продуктивності праці, прагнення до збереження екології, неможливо, не звернути увагу також на суто український аспект, адже початок повномасштабної воєнної агресії також суттєво позначився на необхідності та доцільності впровадження електронного документообігу та електронного архіву. В першу чергу, це було зумовлено необхідністю обмінюватися первинними документами, навіть в умовах відсутності доступу до фізичних печаток організації, або ж навіть дистанційної роботи з-за кордону. Електронний документообіг був чи не єдиним виходом для продовження взаємодії між підприємствами в перші місяці початку повномасштабного вторгнення. Але для того, аби бути готовим для електронного обміну документами, потрібно мати як програмне забезпечення для такого обміну так і персонал, який володіє навичками користування таким програмним забезпеченням. Високий ризик фізичного знищення первинних документів внаслідок ворожих обстрілів, також є одним із факторів, які змусили управлінський персонал задуматися над створенням електронних архівів бухгалтерських документів.

Використання електронних архівів, безумовно, є перспективним напрямом організації процесу зберігання документів. Передусім, це пов'язано з високим рівнем конфіденційності інформації та безпекою системи завдяки сучасним технологіям. За умови відсутності вірусного втручання, інформація в таких архівах не має терміну зберігання, а самі документи фізично не руйнуються. Окрім того, безумовними перевагами такого архіву є його використання: 1) одночасно необмеженою кількістю користувачів; 2) незалежно від місця розташування користувачів (віддалено); 3) оперативно. Враховуючи вищезазначені переваги, а також відсутність необхідності виділення окремого приміщення для зберігання документів, а також утримання архіваріуса, економічна ефективність організації електронного архіву є значно вищою порівняно з традиційним паперовим архівом.

У теорії, усі з перерахованих переваг електронного архіву повинні забезпечувати відповідні сервіси електронного документообігу, але на практиці далеко не всі постачальники послуг електронних сервісів обміну документами гарантують тривалу та надійну збереженість документів. До прикладу сервіс електронного документообігу «Вчасно» гарантує надійне зберігання документів на своїх серверах не більше протягом одного року. Тобто за сплином терміну одного року, вони знімають з себе відповідальність за збереженість документів на просторах електронного сховища. Така політика постачальників накладає певні ризики на підприємства, які користуються послугами сервісів електронного документообігу, і вимагає від бізнесу пошуку альтернативних способів організації зберігання електронних архівів. Великі компанії, які мають у своєму розпорядженні ресурси для утримання ІТ-відділу можуть в межах своєї організації розробити власні сервіси для зберігання та обміну електронними документами. До прикладу, створити внутрішній корпоративний сайт, де документи будуть зберігатися працівниками за різними ділянками обліку. А от малим та середнім підприємствам все ж таки доведеться користуватися вже наявними сервісами електронного документообігу, але при підписанні договорів прописувати пункт з гарантіями від постачальників щодо збереження, а в разі пошкодження, відновлення резервних копій документів, які знаходилися в електронному сховищі.

Отже, дослідивши проблеми та перспективи та впровадження електронного архіву, необхідно звернути увагу на переваги, які отримує бізнес, перейшовши на електронний документообіг та архів: в першу чергу, це зменшення витрат на користування та утримання приміщень, виділених для зберігання паперових архівів, зменшення часу на пошук необхідних документів, прискорення процесів обміну первинними документами між підприємствами та зручність комунікації. Серед питань, які потребують доопрацювання та подальшого вдосконалення, слід виділити наступні: надання сервісами електронного документообігу більших гарантій збереження електронних документів, тобто підвищення надійності та захищеності серверів, підвищення обізнаності та освіченості серед професійних бухгалтерів, щодо ефективного користування сервісами, а також постійне та активне вдосконалення самих сервісів електронного документообігу.

Список використаної літератури:

1. Електронний документообіг: можливості та переваги. Група компаній "Інтелектуальний сервіс". URL: <https://intelserv.net.ua/news/material/id/529> (дата звернення: 10.05.2023).
2. Електронний документообіг - навіщо потрібний, його переваги. Юрист для бізнесу - lawyer.net.ua. URL: <https://lawyer.net.ua/ua/statti/elektronnyy-dokumentooibg> (дата звернення: 10.05.2023).
3. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV : станом на 1 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 10.05.2023).
4. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 10.05.2023).